

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Житомирської області** у IV кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну та високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, респонденти **очікували зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося подальше зростання інфляційних очікувань. Девальваційні очікування послабилися.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – 61.5% (одні з найвищих очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – 38.5%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 61.5% респондентів очікували, що інфляція не перевищить 10.0% (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 46.3%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називали витрати на виробництво, військові дії та податкові зміни (графік 2);
- **послаблення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікувало 84.6% респондентів (у III кварталі 2024 року – 100.0%), у цілому по Україні – 92.8%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 15.4% (як у попередньому кварталі) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.2%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 53.8% (у III кварталі 2024 року – 46.2%), у цілому по Україні – 9.0%;
- **збільшення інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар вищими темпами:** баланс відповідей – 54.5% (у попередньому кварталі – 36.4%). Водночас респонденти очікували уповільнення зростання інвестиційних витрат на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – 9.1% (у III кварталі 2024 року – 18.2%) (таблиця). У цілому по Україні – 9.3% та «мінус» 1.6% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 6.6%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують та продають підприємства, вищими темпами:** баланси відповідей – 100.0% та 92.3% відповідно (у III кварталі 2024 року – 84.6% та 76.9% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **збільшення витрат на одиницю продукції й на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 76.9% і 84.6% відповідно (у попередньому кварталі – по 75.0%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали військові дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, а також на сировину та матеріали (графік 5).

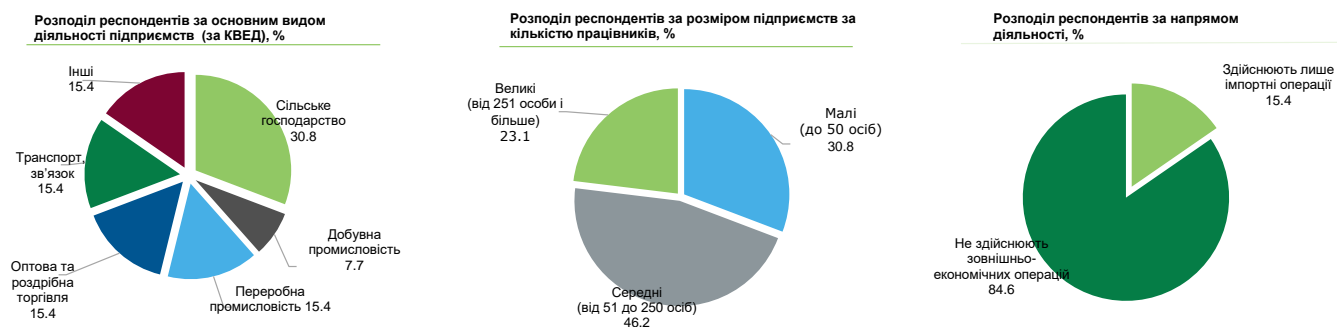
Респонденти області помітно **посилили очікування щодо зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). Респонденти, які відповіли, що планують брати банківські кредити (їх частка збільшилася до 46.2%), надавали перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до кредитування останнім часом пом'якшилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали наявність інших джерел фінансування та занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

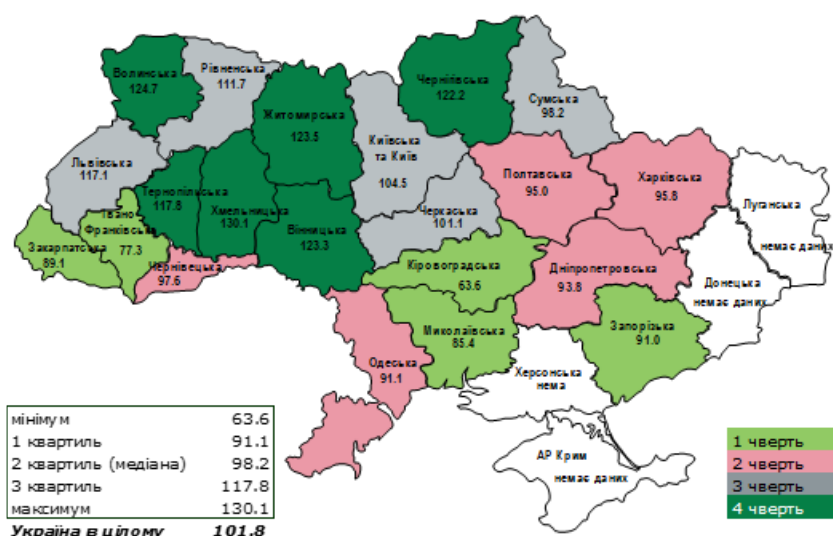
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств оцінювався як задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 7.7%) (графік 3), у цілому по Україні – «мінус» 6.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2024 року – 22.2%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 30.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 01–25 листопада 2024 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

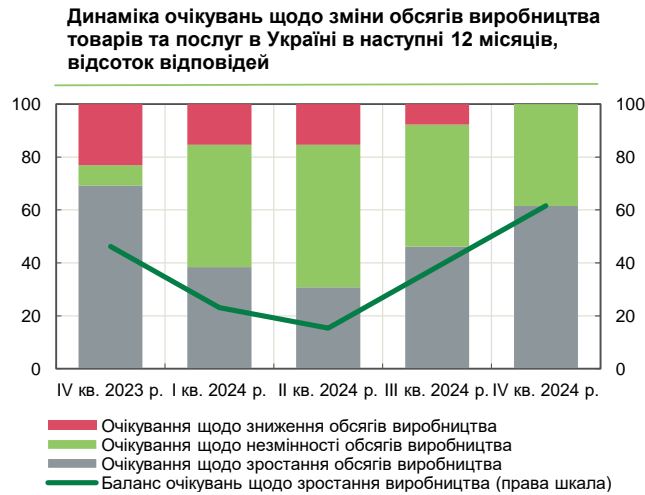
¹кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
²медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)

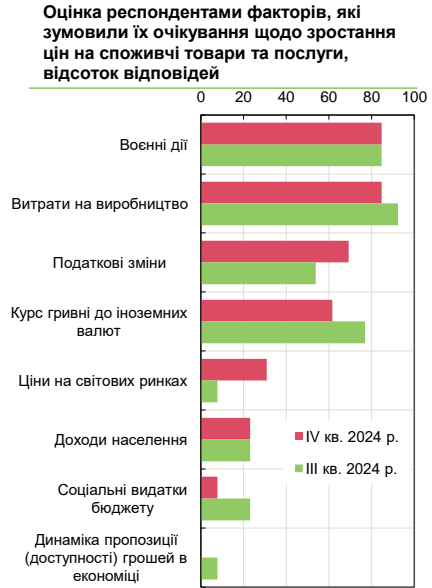
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	15.4	30.8	30.8	15.4	15.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	63.6	33.3	38.5	46.2	53.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	9.1	-10.0	0.0	18.2	9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	45.5	10.0	25.0	36.4	54.5
кількості працівників	-7.7	0.0	0.0	-8.3	-15.4

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

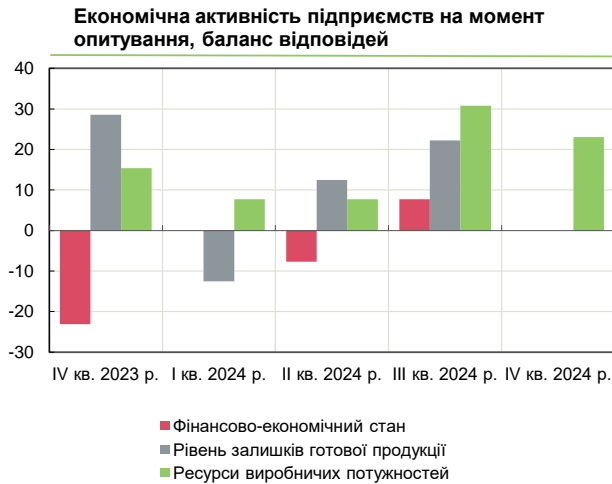
Графік 1

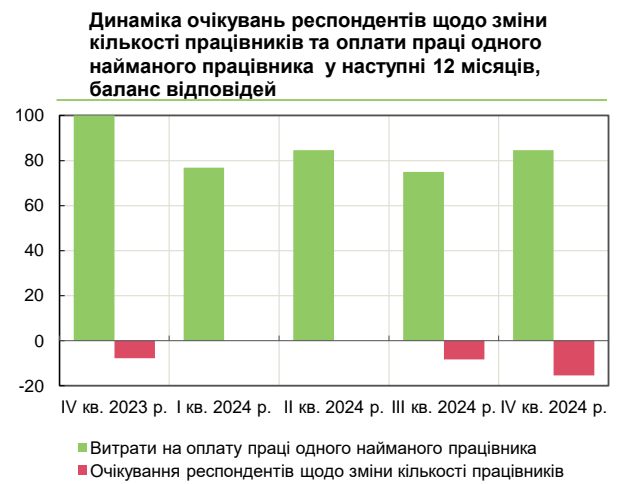
Графік 2

Графік 3

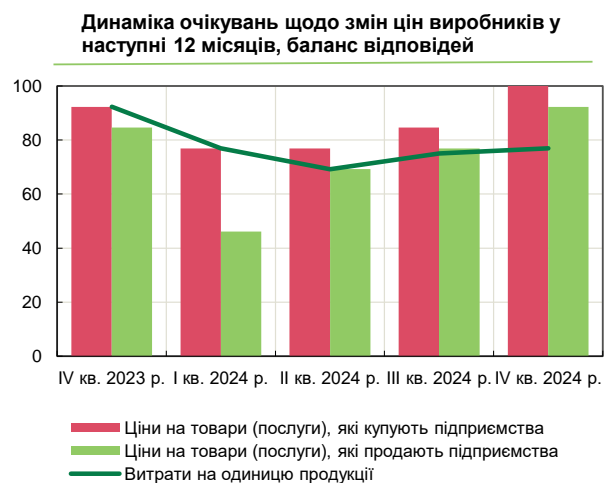
Графік 4

Графік 5

Графік 6

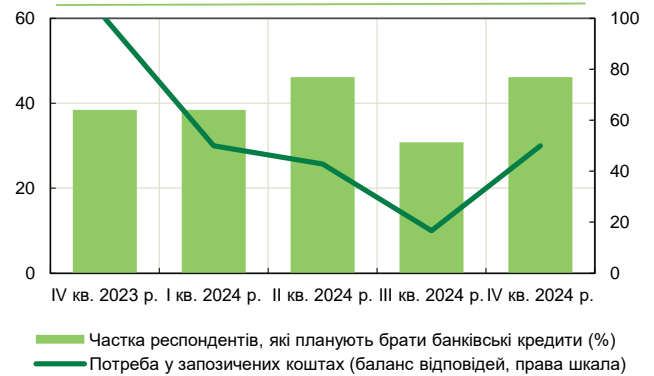
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

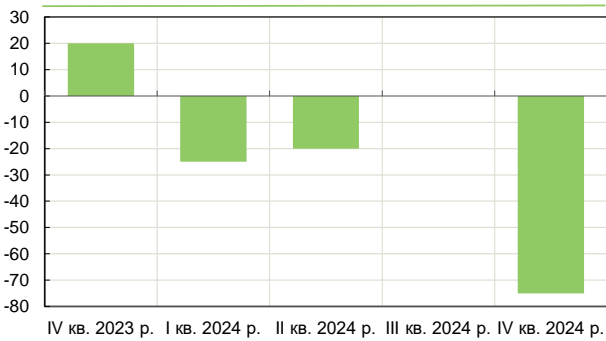
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

